

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA BORDEIANU c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 49868/08)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

11 ianuarie 2011

DEFINITIVĂ

11/04/2011

Această hotărîre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Bordeianu c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ján Šikuta,

Ledi Bianku,

Mihai Poalelungi,

Vincent A. de Gaetano, *judcători*,

și Fatoș Araci, *Grefier adjunct al Secțiunii*,

Deliberând la 7 decembrie 2010 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 49868/08) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dna Marcela Bordeianu („reclamantul”), la 26 septembrie 2008.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl Martin, avocat din Edineț. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl Vladimir Grosu.

3. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții (articolul 52 § 1 al Regulamentului).

4. La 12 ianuarie 2009, Președintele Secțiunii a Patra a decis să examineze cererea în mod prioritar (articolul 41 al Regulamentului) și să o comunice Guvernului. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 1 al Convenției, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1977 și locuiește în Edineț. El este un avocat.

4. Faptele cauzei, așa cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

5. În anul 2002 și 2005, din căsătoria dintre reclamant și O.G. s-a născut o fiică, și, respectiv, un fiu.

1) Procedura judiciară privind divorțul și custodia copiilor

6. La 11 aprilie 2006, Judecătoria Dondușeni a pronunțat o hotărâre privind desfacerea căsătoriei și a oferit reclamantului custodia fiului lor. Lui O.G. i-a fost încredințată custodia fiicei lor. Reclamantul a depus apel împotriva acestei hotărâri.

7. La 26 septembrie 2006, Curtea de Apel Bălți a admis integral apelul reclamantului. Dispozitivul deciziei prevedea următoarele:

„A casa hotărârea Judecătoria Dondușeni din data de 11 aprilie 2006 în partea ce ține de stabilirea domiciliului copiilor și a emite o nouă decizie [...] prin care se stabilește domiciliul copiilor [...] la domiciliul mamei.”

8. La 19 octombrie 2006, reclamantul a prezentat titlul executoriu executorului judecătoresc spre executare.

9. La o dată nespecificată, O.G. a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel din 26 septembrie 2006. El a solicitat, de asemenea, suspendarea procedurii de executare.

10. La 2 noiembrie 2006, Curtea Supremă de Justiție a suspendat procedura de executare pînă la examinarea recursului.

11. La 13 decembrie 2006, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul depus de O.G. împotriva deciziei Curții de Apel din 26 septembrie 2006. Această decizie este definitivă.

2) Procedura de executare după pronunțarea deciziei definitive a Curții Supreme de Justiție

a) Perioada de pînă la prima înfîlnire a reclamantului cu fiica sa la 10 august 2007

12. La 4 ianuarie 2007, executorul judecătoresc a emis o încheiere nemotivată, prin care a restituit titlul executoriu reclamantului. Dreptul intern (cf. *infra* §§ 47-52) oferă posibilitate executorului judecătoresc să restituie titlul executoriu creditorului în cazuri strict definite de Codul de executare. Reclamantul a contestat această încheiere la Judecătoria Dondușeni.

13. La 23 ianuarie 2007, Judecătoria Dondușeni a casat încheierea privind restituirea titlului executoriu. Aceasta a respins argumentul executorului judecătoresc, potrivit căruia, dispozitivul deciziei din 26 septembrie 2006 nu includea transmiterea unui copil de la un părinte la altul și, prin urmare, executarea deciziei ținea de competența instanței de judecată. Judecătoria a constatat că Codul de executare includea o listă exhaustivă de motive privind restituirea fără executare a unui titlu executoriu (cf. *infra* § 50). Potrivit instanței de judecată, prin faptul că în

încheierea executorului judecătoresc nu era specificat un motiv legal, aceasta era lipsită de temei legal. Instanța de judecată a obligat oficiul de executare să reia executarea deciziei judecătorești.

14. La 14 februarie 2007, executorul judecătoresc a reluat procedura de executare. Acesta a stabilit un termen de zece zile pentru executarea binevolă a deciziei judecătorești de către O.G.

15. La 16 februarie 2007, executorul judecătoresc a solicitat Curții de Apel Bălți să explice conținutul dispozitivului deciziei din 26 septembrie 2006. La 2 martie 2007, acesta a depus la Judecătoria Dondușeni o cerere de suspendare a procedurii de executare pînă la pronunțarea unei decizii de către Curtea de Apel cu privire la explicarea deciziei judecătorești.

16. La 27 martie 2007, executorul judecătoresc a invitat părțile să se prezinte la 4 aprilie 2007 la primăria orașului unde O.G. își avea domiciliul.

17. La 4 aprilie 2007, O.G. nu s-a prezentat la locul convenit al întâlnirii.

18. La 10 aprilie 2007, executorul judecătoresc a solicitat Judecătoriei Dondușeni să emită o încheiere privind căutarea lui O.G. Această cerere a fost admisă de către instanță la 12 aprilie 2007.

19. La 14 aprilie 2007, Curtea de Apel Bălți a refuzat cererea executorului judecătoresc privind explicarea deciziei judecătorești.

20. La 27 aprilie 2007, O.G. s-a prezentat din propria inițiativă la oficiul local de executare. El și-a dat acordul verbal pentru stabilirea unei noi întâlniri la data de 18 mai 2007. La 3 mai 2007, oficiul de executare a cerut comisariatului local de poliție să stopeze procedura de căutare a lui O.G. pe motiv că acesta s-a prezentat la oficiul de executare din propria inițiativă.

21. La 18 mai 2007, O.G. din nou a obstrucționat executarea deciziei judecătorești prin faptul că nu s-a prezentat la locul stabilit de către executorul judecătoresc. A fost întocmit un proces-verbal privind imposibilitatea de executare.

22. La 14 iunie 2007, reclamantul a depus o plîngere penală împotriva lui O.G. pe motiv că acesta a împiedicat executarea unei decizii judecătorești. Rezultatul acestei acțiuni nu este cunoscut.

23. La 9 iulie 2007, organul de executare a aplicat lui O.G. o amendă în mărime de 200 lei moldovenești (MDL) (aproximativ 12 euro (EUR)). La 27 iulie 2007, Judecătoria Dondușeni a aplicat lui O.G. o amendă administrativă în mărime de 1,000 MDL (aproximativ 60 EUR) pe motivul refuzului acestuia de a se conforma deciziei executorului judecătoresc.

24. La 9 august 2007, O.G. s-a prezentat din nou la oficiul de executare. El a promis să se prezinte a doua zi împreună cu fiica sa.

25. La 10 august 2007, părțile s-au prezentat la locul întâlnirii în clădirea primăriei. În afară de executorul judecătoresc, la locul întâlnirii s-au mai prezentat un asistent social, un medic, primarul orașului, șeful poliției din sat și un alt polițist. În acest sens, executorul judecătoresc a întocmit un act prin care a constatat imposibilitatea de executare a deciziei judecătorești, pe motiv că fiica plîngea și nu dorea să plece cu mama sa. La recomandarea

asistentului și a medicului, acesta a întrerupt procedura de executare pentru a nu traumatiza copilul.

26. Într-un aviz din aceeași zi, asistentul social a declarat următoarele cu privire la cauzele neexecutării deciziei judecătorești:

„Cauza neexecutării: copilul este stresat, el a dezvoltat o fobie față de mama sa, plînge, nu dorește întoarcerea la mama sa, din cauza faptului că de la divorț și pînă în prezent întîlnirile și comunicarea mamei cu fiica sa au fost limitate, și că tatăl a făcut totul pentru a o atrage pe fiica de partea sa.”

b) Perioada de după 10 august 2007

27. La 20 noiembrie 2007, Judecătoria Dondușeni a hotărît încheierea procedurii administrative inițiate împotriva lui O.G., pe motiv că nu s-a demonstrat faptul că el a împiedicat în mod intenționat executarea deciziei judecătorești.

28. La 27 noiembrie 2007, executorul judecătoresc a restituit din nou reclamantului titlul executoriu. Această încheiere nu a fost motivată. Reclamantul a contestat-o la Judecătoria Dondușeni. Rezultatul acestei contestații nu este cunoscut.

29. La 17 ianuarie 2008, reclamantul a prezentat din nou titlul executoriu spre executare.

30. La 22 ianuarie 2008, executorul judecătoresc a continuat procedura de executare, invitîndu-l pe O.G. să execute decizia judecătorească în mod binevol. Acesta însă nu a răspuns la această solicitare. Executorul judecătoresc a chemat părțile din nou la o întîlnire la 1 aprilie 2008.

31. La 1 aprilie 2008, executarea programată a eșuat din nou din cauza refuzului fiicei de a comunica cu mama sa.

32. La 20 august 2008, executorul judecătoresc s-a prezentat la primăria orașului unde locuia O.G. Părțile însă nu s-au prezentat. A fost întocmit un proces-verbal privind imposibilitatea executării, cu mențiunea că O.G. locuia la Chișinău.

33. La 5 septembrie 2008, executorul judecătoresc a depus la Judecătoria Dondușeni o cerere de schimbare a modului de executare a deciziei judecătorești, din cauza refuzului copilului de a se reuni cu mama sa. La 10 septembrie 2008, instanța de judecată a informat executorul judecătoresc că acesta trebuia să se adreseze la Curtea de Apel Bălți, care era singura instanță competentă de a examina această cerere.

34. La 11 septembrie 2008, executorul judecătoresc a depus această cerere la Curtea de Apel Bălți. La 14 octombrie 2008, Curtea de Apel Bălți a respins cererea executorului judecătoresc privind schimbarea modului de executare a deciziei judecătorești, pe motiv că aceasta deja a modificat conținutul deciziei.

35. La 25 decembrie 2008, executorul judecătoresc a restituit reclamantului titlul executoriu.

36. La 16 ianuarie 2009, reclamantul l-a prezentat din nou spre executare.

37. La 21 ianuarie 2009, șeful serviciilor sociale a stabilit motivele neexecutării deciziei judecătorești. Acesta a menționat următoarele:

”la 20 noiembrie 2008, eu am participat împreună cu executorul judecătoresc la o tentativă de executare a deciziei pronunțate de Curtea de Apel privind transmiterea copilului minor [la mama sa]. Pentru a evita exercitarea presiunii din partea tatălui și a bunicii asupra copilului [și] pentru a clarifica atitudinea și atașamentul copilului față de fiecare părinte, tatălui i s-a propus organizarea unei întâlniri pe un teren neutru: la grădiniță (pe care [minora] o frecventa în fiecare zi și unde ea se simțea confortabil) sau [...] la primărie [...].

După toate încercările anterioare de a transmite copilul, procedura de executare a avut loc în casa bunicii, unde locuia [O.G.]. Cu toate acestea, decizia Curții de Apel nu a fost executată, pentru că, într-o situație deja tensionată, [O.G.] nu a permis nimănui să se apropie de copil, filmând întreaga procedură. Copilul era speriat, stresat, a dezvoltat o fobie față de mama sa. Copilul are nevoie de asistența unui psiholog și de consultarea unui medic [pedo] psihiatru.

Se pare că tatăl a făcut totul pentru a atrage copilul de partea sa, și că după divorț, întâlnirile și comunicarea mamei cu copilul său au fost limitate sub diferite pretexte, ceea ce, de fapt, a reprezentat motivul imposibilității de a executa decizia Curții de Apel.

La 20 noiembrie 2008, copilul nu a mers la grădiniță, ca de obicei, și tatăl nu l-a adus la primărie, după cum a fost convenit, pe un teren neutru, pe motiv că copilul nu a dorit să meargă la grădiniță și nici să meargă cu el la primărie.

Pentru a îmbunătăți situația, s-a propus ca întâlnirile obligatorii [a reclamantului] cu copilul său să aibă loc cel puțin de două ori pe săptămână, la grădiniță (și nu la domiciliul [său], unde putea fi exercitată presiunea [asupra ei]) [...] pînă la adaptarea copilului, în prezența unui pediatru.

38. La 23 februarie 2009, un consiliu medical consultativ a stabilit următorul diagnostic al fiicei: „nevroză reactivă” și a recomandat amînarea executării deciziei judecătorești pentru o perioadă de la șase la douăsprezece luni.

39. La o dată nespecificată, executorul judecătoresc a depus la Curtea de Apel Bălți o altă cerere de explicare a deciziei judecătorești sau a schimbării modului de executare a acesteia. La 17 martie 2009, Curtea de Apel a respins această cerere.

40. La o altă dată nespecificată, executorul judecătoresc a depus la Judecătoria Donușeni o altă cerere de plasare a copilului într-o instituție publică pentru copii pentru reabilitare și îngrijire.

41. La 2 aprilie 2009, Judecătoria Donușeni a respins cererea, pe motiv că doar copiii care au rămas fără părinți sau care se află într-un mediu periculos pentru sănătatea și viața lor puteau fi plasați într-o instituție publică pentru copii.

42. La 5 mai, 28 mai și la 2 iunie 2009, executorul judecătoresc s-a prezentat la domiciliul lui O.G. pentru a executa decizia judecătorească. Aceste încercări de executare s-au dovedit a fi însă zădarnice, deoarece O.G. nu era acasă și copilul se afla cu bunica sa din partea tatălui la sanatoriu amplasat într-un alt sat.

43. La 1 iulie 2009, o altă încercare de transmitere a copilului la reclamant a eșuat din cauza stării psiho-emoționale a copilului, care a refuzat să comunice cu mama sa. Cu această ocazie, angajații serviciilor sociale au constatat că o eventuală transmitere a copilului la mama sa ar putea avea consecințe imprevizibile.

44. Din materialele dosarului, se pare că decizia judecătorească din 26 septembrie 2006 nu a fost executată pînă în prezent.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

Codul de executare din 24 decembrie 2004 (în vigoare la momentul evenimentelor)

45. Potrivit articolului 26 (1) al Codului de executare, șeful oficiului de executare poate aplica debitorului o amendă de la 200 la 500 MDL, dacă acesta nu comunică schimbarea domiciliului său sau nu se prezintă la locul de executare; o amendă de la 1,000 la 2,000 unități convenționale, dacă acesta împiedică procesul de executare prin acțiunile sau inacțiunile sale; o amendă de la 1,200 la 3,000 unități convenționale, dacă acesta nu execută sau împiedică procesul de executare în mod repetat. În conformitate cu articolul 26 (3), șeful oficiului de executare poate depune la instanțele de judecată plîngerii cu caracter administrativ sau penal.

46. Potrivit articolului 64, executorul judecătoresc poate solicita instanțelor de judecată să explice decizia judecătorească care urmează a fi executată, atunci cînd sensul acesteia, domeniul sau modul de aplicare a acesteia nu sunt clare sau în cazul în care decizia conține dispoziții contradictorii. Acest articol, de asemenea, prevede că executorul judecătoresc poate solicita suspendarea procedurii de executare în cazul în care a depus la instanța de judecată o cerere privind explicarea deciziei de executare, sau atunci cînd a fost emisă o încheiere de căutare a debitorului. Potrivit articolului 80, toate acțiunile de executare sunt interzise în timpul suspendării procedurii.

47. Potrivit articolului 65, executorul judecătoresc poate solicita instanței de judecată emiterea unei încheieri de căutare a debitorului, atunci cînd domiciliul celui din urmă nu este cunoscut. Căutarea unei persoane se efectuează de către organul de poliție din raionul în care debitorul își are ultimul domiciliu. În conformitate cu articolul 66, instanțele de judecată pot dispune aducerea silită a debitorului la executorul judecătoresc. Aducerea

silită a debitorului este asigurată de organul de poliție din raionul unde debitorul își are domiciliul.

48. Articolul 82 oferă o listă exhaustivă de motive pentru restituirea creditorului a titlului executoriu, și anume: cererea creditorului, insolvabilitatea debitorului, refuzul creditorului de a accepta în natură bunurile care nu au fost vândute, incapacitatea de a afla domiciliul debitorului (cu excepția cazurilor în care debitorul este căutat), sau acțiunile / inacțiunile creditorului care împiedică procesul de executare.

49. Titlul executoriu se restituie printr-o încheiere motivată. Această încheiere poate fi contestată. Potrivit încheierii de restituire, procedura de executare se arhivează. Restituirea titlului executoriu nu împiedică prezentarea repetată a acestuia spre executare.

50. În final, potrivit articolului 151, deciziile judecătorești privind transmiterea unui copil se execută de către executorul judecătoresc cu participarea persoanei căreia i-a fost acordată custodia, și în prezența colaboratorilor serviciilor sociale. În cazul în care debitorul împiedică executarea deciziei judecătorești, conducătorul organului de executare îi poate aplica o amendă de la 200 la 500 MDL, în condițiile articolului 149 al Codului de executare. În caz de necesitate, executorul judecătoresc poate solicita instanței de judecată plasarea copilului într-o instituție publică pentru copii.

Codul cu privire la contravențiile administrative din 29 martie 1985

51. Potrivit articolului 200¹¹ al Codului cu privire la contravențiile administrative, neexecutarea sau împiedicarea executării unei decizii judecătorești definitive atrage după sine aplicarea unei amenzi în mărime de la 1,000 la 3,000 MDL.

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 8 AL CONVENȚIEI

52. Reclamantul a pretins că omisiunea autorităților moldovenești de a lua prompt măsurile necesare pentru reunirea acestuia cu fiica sa, în conformitate cu decizia definitivă pronunțată în favoarea sa, a dus la încălcarea dreptului său la respectarea vieții de familie, garantat de articolul 8 al Convenției, partea relevantă a căruia prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale (...) de familie (...).

2. Nu este admisă ingerența unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru (...) protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

53. Guvernul a contestat acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

54. Curtea constată că pretenția formulată nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 al Convenției. Aceasta susține că nu există alte motive de a o declara inadmisibilă. Prin urmare, această pretenție trebuie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

55. Guvernul a susținut că perioada între 26 octombrie 2006 și 13 decembrie 2006 nu trebuie imputată statului, deoarece decizia Curții de Apel Bălți nu devenise încă definitivă.

56. De asemenea, acesta susține că neexecutarea deciziei judecătorești se datorează comportamentului reclamantului, care a vizitat rar copilul la grădiniță și la domiciliul lui O.G. pentru a încerca reluarea contactului cu acesta, fapt care ar fi facilitat măsurile menite să ducă la transmiterea copilului. De asemenea, Guvernul susține că reclamantul a contestat inacțiunile executorului judecătoresc abia după o lună, deși el a avut posibilitatea de a face acest lucru începând cu 13 decembrie 2006, atunci când decizia a devenit definitivă și executorie. Astfel, reclamantul a acceptat această situație în mod tacit, deoarece nu a contestat-o.

57. În cele din urmă, Guvernul a susținut că, în conformitate cu obligațiile pozitive ale autorităților naționale, care rezultă din articolul 8 al Convenției, autoritățile moldovenești au luat măsuri adecvate și suficiente care le erau disponibile pentru reunirea reclamantului cu fiica sa. Acesta a invocat, în acest sens, încheierea privind căutarea lui O.G., emisă la 12 aprilie 2007 de către Judecătoria Dondușeni, faptul că, în urma refuzului lui O.G. de a executa decizia definitivă, acesta a fost sancționat de două ori cu amenzi (a se vedea *supra* § 25), precum și cererile executorului judecătoresc prin care se solicita schimbarea modului de executare a deciziei sau plasarea copilului într-o instituție publică pentru copii.

58. Ulterior, acesta a făcut referință la recomandarea consiliului medical din 23 februarie 2009, care a pledat pentru amânarea executării pentru o perioadă de la șase la douăsprezece luni. Acesta susține că executarea

deciziei în această cauză era extrem de dificilă din cauza sindromului alienării copilului față de un părinte, dezvoltat de către fiica sa, și a probabilității sporite de deteriorare a sănătății sale psihice, în cazul luării unor măsuri de executare prea brutale.

59. Potrivit Guvernului, ingerința în dreptul reclamantului a fost necesară într-o societate democratică și nu a fost disproporțională, având în vedere interesele copilului. Acesta a subliniat că obligația autorităților naționale de a întreprinde anumite măsuri nu este absolută, pentru că, uneori, reuniunea unuia din părinți cu copiii săi după o anumită perioadă de timp nu poate avea loc imediat și necesită o pregătire.

60. În răspuns, reclamantul susține că încheierea executorului judecătoresc din 4 ianuarie 2007 de a-i restitui titlul executoriu nu a fost justificată. Acesta nu a acceptat situația în mod tacit: el a contestat în mod repetat încheierile de restituire și a prezentat de mai multe ori titlul executoriu spre executare. Acesta susține că recursul înaintat de executorul judecătoresc, prin care acesta a solicitat explicarea deciziei în cauză, schimbarea modului de executare, și plasarea copilului într-o instituție publică au fost zădarnice și au fost menite să îndepărteze copilul de mama sa. Reclamantul susține că a fost intimidat, umilit, disperat de situația creată de O.G. și autoritățile. El afirmă că nu poartă nicio responsabilitate pentru starea psihică a copilului sau pentru dezvoltarea sindromului alienării parentale, acestea rezultând din influența și manipularea pe care O.G. și anturajul său au exercitat asupra copilului. În final, acesta susține că sancțiunile aplicate lui O.G. au fost ineficiente, deoarece procedura administrativă inițiată împotriva acestuia a fost închisă, fără ca să fie luate măsurile suplimentare. În opinia reclamantului, atitudinea de mai sus a autorităților, care nu și-au îndeplinit obligația lor fundamentală de a asigura executarea deciziilor lor, este una din cauzele principale ale încălcării dreptului său la respectarea vieții sale de familie.

2. *Aprecierea Curții*

(a) **Principii generale**

61. Curtea notează în primul rând că părțile nu au contestat faptul că relația dintre reclamant și fiica sa face parte din viața de familie, în sensul articolului 8 al Convenției. Într-adevăr, faptul de a fi împreună pentru un părinte și copilul său, reprezintă un element fundamental al vieții de familie, chiar dacă relația dintre părinți s-a rupt, și că măsurile la nivel național care împiedică această reuniune reprezintă o ingerință în dreptul ocrotit de articolul 8 al Convenției (a se vedea, printre altele, *Johansen c. Norvege*, 7 august 1996, § 52, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-III, și *Elsholz c. Allemagne* [GC], nr. 25735/94, § 43, CEDH 2000-VIII).

62. Curtea reiterează că scopul principal al articolului 8 al Convenției este de a proteja persoana împotriva ingerințelor arbitrare din partea autorităților publice, și nu doar pentru ca statul să se abțină de la asemenea ingerințe: la această obligație negativă pot fi adăugate obligațiile pozitive inerente de a respecta în mod eficient viața privată și de familie. Aceasta poate necesita adoptarea unor măsuri menite să asigure respectarea vieții de familie, pînă la implicarea în relațiile între persoane.

63. În această cauză, ca și în celelalte cauze, trebuie de ținut cont de echilibru echitabil care trebuie să existe între interesele concurente ale persoanei și a societății în ansamblul său; în mod similar, în ambele contexte, statul se bucură de o anumită marjă de apreciere (*Keegan c. Irlande*, 26 mai 1994, § 49, seria A, nr. 290).

64. În ceea ce privește obligația statului de a opri măsurile pozitive, Curtea a declarat în mod repetat că articolul 8 al Convenției include dreptul unui părinte de a beneficia de măsurile necesare în vederea reunirii cu copilul său și obligația autorităților naționale de a le întreprinde (a se vedea, spre exemplu, *Ignaccolo-Zenide c. Roumanie*, nr. 31679/96, § 94, CEDH 2000-I, și *Nuutinen c. Finlande*, nr. 32842/96, § 127, CEDH 2000-VIII).

65. Trebuie menționat faptul că, într-o asemenea cauză, caracterul adecvat al unei măsuri se examinează în funcție de rapiditatea punerii acesteia în aplicare (*Maire c. Portugal*, nr. 48206/99, § 74, CEDH 2003-VII). Într-adevăr, procedurile relative de transmitere a drepturilor părintești, inclusiv executarea deciziei adoptate în acest sens, trebuie efectuate în mod urgent, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe ireversibile asupra relațiilor între copil și părinte care nu locuiește cu el.

66. În această privință, Curtea admite că o schimbare a circumstanțelor relevante poate justifica neexecutarea unei decizii definitive cu privire la reuniunea unui părinte cu copilul său. Cu toate acestea, avînd în vedere obligațiile pozitive ale statului, în temeiul articolului 8 al Convenției, și cerința generală a supermației legii, Curtea trebuie să se asigure că o asemenea schimbare de circumstanțe nu se datorează incapacității autorităților naționale de a adopta toate măsurile care ar putea fi necesare în mod rezonabil pentru a facilita executarea unei asemenea decizii (*Sylvester c. Austria*, nr. 36812/97 și 40104/98, § 63, 24 aprilie 2003; a se vedea, de asemenea, *Koudelka c. République tchèque*, nr. 1633/05, § 65, 20 iulie 2006).

67. Prin urmare, momentul decisiv este de a stabili dacă, pentru a facilita contactul între reclamant și fiica sa, autoritățile naționale au luat toate măsurile necesare, care puteau fi luate în mod rezonabil, în această cauză (*Nuutinen c. Finlande*, mai sus).

(b) Aplicarea principiilor generale în această cauză

68. În această cauză, Curtea nu împărtășește opinia Guvernului că neexecutarea deciziei judecătorești a fost impusă de comportamentul

reclamantului, care a vizitat copilul foarte rar. Într-adevăr, faptele cauzei arată că reclamantul nu a putut vizita copilul timp de cel puțin opt luni, din cauza că tatăl s-a opus acestor vizite și acesta nu era de găsit. Având în vedere numărul și frecvența cererilor înaintate de către reclamant către autorități, Curtea nu poate accepta argumentul Guvernului, potrivit căruia reclamantul a acceptat în mod tacit situația creată. Prin urmare, Curtea consideră că acesta și-a demonstrat suficient dorința de a se reuni cu fiica sa.

69. Cu toate acestea, Curtea acceptă argumentul Guvernului, potrivit căruia perioada între 26 octombrie 2006 și 13 decembrie 2006 nu poate fi atribuită statului, deoarece decizia Curții de Apel Bălți a devenit definitivă la 13 decembrie 2006.

70. În ceea ce privește perioada care a urmat după această dată, Curtea trebuie să determine dacă autoritățile au întreprins, în mod rezonabil, măsurile necesare și adecvate pentru a facilita executarea deciziei în cauză.

i) Prima restituire a titlului executoriu și prima cerere privind explicarea deciziei judecătorești care trebuia executată

71. Curtea constată, că executorul judecătoresc a restituit reclamantului titlul executoriu, fără a oferi careva motive, doar douăzeci de zile după pronunțarea deciziei. Instanțele de judecată naționale au constatat că această decizie a fost lipsită de vreun temei legal și au anulat-o, obligând executorul judecătoresc să reia procedura de executare (a se vedea *supra* § 15). În perioada 14 februarie – 27 martie 2007, adică timp de o lună, măsurile luate de către executorul judecătoresc au constatat doar în stabilirea unui termen de zece zile pentru executarea voluntară a deciziei de către O.G. și adresarea unei cereri instanțelor de judecată naționale de a suspenda procedura de executare pînă la obținerea unei explicații a conținutului deciziei judecătorești care urma să fie executată.

72. Curtea observă în această privință, că decizia judecătorească în această cauză nu a prezentat o careva dificultate specială de interpretare și că cererea privind explicarea deciziei care urma să fie executată nu pare să fi fost justificată de o necesitate obiectivă. Refuzul repetat al instanțelor de judecată de a explica decizia judecătorească confirmă această concluzie (a se vedea §§ 21 și 41 de mai sus). Evident, în absența unor măsuri suplimentare, întârzierea ce a rezultat cu siguranță nu a contribuit la procesul de executare.

73. Prin urmare, Curtea consideră că perioada de neexecutare cuprinsă între 13 decembrie 2006 și 27 martie 2007 este imputabilă statului.

ii) Încheierea privind căutarea lui O.G.

74. Curtea notează că la 12 aprilie 2007, Judecătoria Dondușeni a emis o încheiere privind căutarea lui O.G. Curtea a admis că o asemenea măsură poate fi rezonabilă și necesară, în situația în care O.G. s-a eschivat de la executarea obligației sale. Cu toate acestea, Curtea consideră că Guvernul

nu a prezentat nicio probă care ar demonstra că căutarea lui O.G. a fost eficientă sau că Guvernul s-a confruntat cu un obstacol care a făcut dificilă sau chiar imposibilă aplicarea unor măsurilor coercitive împotriva lui O.G. cu scopul executării deciziei judecătorești. Curtea observă că, în ciuda lipsei de cooperare din partea lui O.G., instanțele de judecată niciodată nu au ordonat aducerea lui silită în fața executorului judecătoresc. În plus, Curtea pune la îndoială eficiența încheierii privind căutarea lui O.G., deoarece noua lui adresă a fost ignorată de către executorul judecătoresc în vederea continuării procedurilor de executare.

iii) Amenzile aplicate lui O.G.

75. Curtea notează că neprezentarea lui O.G. la întâlnirea programată pentru 18 mai 2007 a dus la eșecul acesteia și că lui i-au fost aplicate amenzi la 9 iulie și 27 iulie 2007 (cf. *supra* § 25).

76. În ceea ce privește amenzile aplicate, Curtea reiterează că, atunci când apar dificultăți mai cu seamă din cauza refuzului părintelui cu care se află copilul de a se prezenta la executarea deciziei, prin care se dispune întoarcerea imediată a acestuia, autoritățile competente sunt responsabile pentru luarea măsurilor corespunzătoare pentru a sancționa lipsa sa de cooperare. În cazul în care acțiunile de executare silită în privința copiilor nu sunt, în principiu, dorite în acest domeniu sensibil, recurgerea la sancțiuni nu ar trebui să fie exclusă în cazul unui comportament vădit ilegal din partea unui părinte cu care locuiește copilul (*Maire* mai sus, § 76). Curtea nu este convinsă de faptul că suma sancțiunilor a fost suficientă pentru a-l face pe tată să-și schimbe atitudinea. În plus, Curtea constată că aceste măsuri nu au fost eficiente, deoarece au fost anulate printr-o decizie din 20 noiembrie 2007.

77. În consecință, Curtea constată că amenzile aplicate în această cauză nu au reprezentat măsuri suficiente și adecvate pentru a garanta executarea deciziei judecătorești și că perioada de întârziere, 18 mai 2007 – 10 august 2007 (data primei reuniuni a părților) este, de asemenea, imputabilă autorităților de stat.

iv) Concluzia Curții cu privire la perioada între 13 decembrie 2006 și 10 august 2007

78. Curtea constată că, de la prima întâlnire a mamei cu fiica sa și momentul când decizia judecătorească a devenit definitivă, au trecut aproape opt luni. Lipsa unor alte întâlniri este confirmată prin constatarea organului de asistență socială din 10 august 2007 (a se vedea *supra* § 28), potrivit căruia înstrăinarea parentală de fiică a început de la divorț și a continuat până în prezent din cauza că întâlnirile și comunicarea mamei cu fiica sa au fost limitate de către O.G.

79. Prin urmare, având în vedere cele de mai sus, Curtea conchide că în această perioadă, Guvernul nu a luat măsuri suficiente și adecvate pentru a

preveni consecințele unei despărțiri prea îndelungate a reclamantului de fiica sa și pentru a facilita executarea deciziei judecătorești.

v) *Cea de-a doua restituire a titlului executoriu*

80. Curtea notează că întâlnirea dintre părți din data de 10 august 2007 a eșuat din cauza refuzului fiicei de a se întâlni cu reclamantul. Rezultă că în acel moment al procedurii de executare, autoritățile nu mai puteau ignora faptul că înstrăinarea parentală a fiicei a atins un nivel care amenința executarea deciziei și că soluția la această problemă necesita o abordare complexă cu participarea experților în domeniu. La momentul când autoritățile au conștientizat gravitatea problemei și au pus în aplicare un sistem de măsuri menite de a pregăti transmiterea copilului de la un părinte la altul, a fost deja prea târziu. Curtea observă că asemenea acțiuni nu au fost luate în această cauză. Executorul judecătoresc a decis să restituie titlul executoriu la 27 noiembrie 2007. Guvernul nu a oferit o justificare satisfăcătoare a întârzierii în executare în perioada 10 august 2007 și 27 noiembrie 2007.

81. Astfel, Curtea a notat că executorul judecătoresc a reluat procedura de executare la 22 ianuarie 2008, stabilind 1 aprilie 2008 (peste două luni și jumătate) drept data unei noi întrevederi între părți. În opinia Curții, o asemenea întârziere pare să fie excesivă. La 1 aprilie 2008, încercarea de a transmite copilul a eșuat din nou, deoarece acesta a refuzat orice contact cu mama sa. O altă dată a fost fixată pentru 20 august 2008, peste patru luni și nouăsprezece zile. Dar, chiar dacă Curtea admite că, în circumstanțele create, o amânare a executării părea necesară, ea observă că această amânare nu a fost însoțită de dispunerea unor măsuri pedagogice sau terapeutice pentru a atenua consecințele separării prelungite între mama și fiica sa.

82. Prin urmare, Curtea consideră că perioada cuprinsă între 10 august 2007 și 20 august 2008, care acoperă mai mult de un an, este de asemenea, imputabilă autorităților de stat.

vi) *Cererile privind explicarea deciziei judecătorești și cererea de plasare a copilului în instituția pentru copii*

83. În ceea ce privește măsurile noi întreprinse de către executorul judecătoresc în fața Judecătoriei Dondușeni, apoi în fața Curții de Apel Bălți, în vederea obținerii explicației deciziei ce urma a fi executată, acestea au fost respinse ca nefondate. În opinia Curții, cererile au fost zădarnice, deoarece conținutul deciziei nu era ambiguu.

84. În ceea ce privește cererea de schimbare a modului de executare a deciziei, depusă de executorul judecătoresc la Judecătoria Dondușeni la 5 septembrie 2008, Curtea consideră că aceasta a fost zădarnică, deoarece, așa cum au remarcat instanțele de judecată, o asemenea cerere nu putea în nici un fel schimba conținutul deciziei.

85. În mod similar, în opinia Curții, cererea privind plasarea copilului într-o instituție publică pentru copii în scopul reabilitării acestuia, precum și cererea de custodie, nu puteau reprezenta o măsură menită să faciliteze restabilirea relației dintre copil și mama sa, în special având în vedere că serviciile sociale au recomandat întocmirea unui plan al întâlnirilor regulate, precum și ajutorul unui psiholog (a se vedea *supra* § 39). În mod evident, în această cauză o asemenea intervenție nu putea fi limitată la o simplă constatare că executarea trebuia să fie amânată din cauza riscurilor pentru starea psihică a copilului, ci era necesar să fie propuse măsuri concrete (spre exemplu, o terapie preventivă sau asistența experților în materie).

(c) **Concluzia Curții**

86. Având în vedere constatările de mai sus, în ciuda evoluțiilor recente în procedura de executare menționate în observațiile Guvernului, Curtea nu poate decât să constate că decizia definitivă din 26 septembrie 2006 rămâne neexecutată de aproape patru ani. Ea a remarcat de la bun început că această situație nu este imputabilă în nici un fel reclamantului, care a solicitat în mod regulat autorităților executarea deciziei judecătorești și înapoierea fiicei sale.

87. Curtea a admis că neexecutarea se datorează în primul rând refuzului tatălui, cât și a copilului, care a fost condiționat de către tată.

88. Cu toate acestea, în acest caz, autoritățile nu au demonstrat diligență corespunzătoare în determinarea lui O.G. să-și îndeplinească obligația, dacă era necesar, prin măsuri coercitive sistematice mai dure, pentru a schimba atitudinea acestuia. Curtea a reiterat că, în acest fel de cauze, caracterul adecvat al unei măsuri se determină prin rapiditatea punerii sale în aplicare: respectarea drepturilor părintești, inclusiv executarea deciziei pronunțate ca rezultat, implică un tratament de urgență, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile pentru relațiile dintre copil și părintele care nu locuiește cu el ((*Ignaccolo-Zenide* citată mai sus, § 102; a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis, Maire*, citată mai sus, § 74, *Pini et autres c. Roumanie*, nr. 78028/01 și 78030/01, § 175, CEDH 2004-V (extraits), și *Monory c. Roumanie et Hongrie*, nr. 71099/01, § 82, 5 aprilie 2005). Având în vedere vârsta copilului, și anume faptul că acesta a împlinit cinci ani în anul 2007, și mediul familial perturbat, Curtea ia în considerare argumentul reclamantului potrivit căruia, la prima reuniune, copilul a fost deja de peste opt luni sub influența exclusivă a tatălui său, într-un mediu ostil.

89. În opinia Curții, neexecutarea deciziei judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului se datorează în primul rând toleranței *de facto* a autorităților responsabile de executare și a instanțelor de judecată a rezistenței constante opuse de tatăl, și absența unor măsuri menite să stabilească contacte eficiente și regulate între mamă și copil, la intervale rezonabile de timp. Autoritățile naționale trebuiau să ia decizii rezonabile,

care se așteptau a fi luate de către acestea, și prin urmare, acestea nu au respectat obligația lor pozitivă prevăzută de articolul 8 al Convenției.

90. În aceste condiții, reclamantului nu îi poate fi imputată neputința autorităților de a lua măsuri prompte și adecvate pentru a stabili contacte eficiente între el și fiica sa (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Bove c. Italie*, nr. 30595/02, § 50, 30 iunie 2005), și nu se poate susține că autoritățile au întreprins măsuri adecvate pentru a găsi o soluție acestei situații disperate. În opinia Curții, autoritățile naționale în această cauză s-au bazat pe faptul că litigiul va fi soluționat prin simpla trecere a timpului, astfel încât restabilirea legăturilor între reclamant și fiica sa nu mai par a fi posibile astăzi.

91. Având în vedere cele menționate mai sus, și în ciuda marjei de apreciere a statului pîrît în domeniu, aceste informații sunt suficiente pentru Curte de a concluziona că a avut loc o violare a articolului 8 al Convenției, ca urmare a neexecutării deciziei judecătorești definitive pronunțate în favoarea reclamantului.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI

92. Reclamantul a pretins, în esență, încălcarea dreptului său la un proces echitabil și într-un termen rezonabil. Acesta s-a plîns, în special, de întârzieri în cadrul procedurilor de executare referitoare la dreptul său la custodie și inacțiunea autorităților cu privire la comportamentul tatălui copilului.

93. Guvernul a solicitat Curții să constate că nu a avut loc violarea articolului 6 § 1 al Convenției, avînd în vedere complexitatea cauzei și comportamentul reclamantului.

94. Curtea constată că această pretenție, în partea ce ține de dreptul la justiție, este legată de cea discutată mai sus și, prin urmare, trebuie să fie declarată admisibilă.

95. În această cauză, este clar că comportamentul autorităților naționale în cadrul procedurii de executare privind dreptul la custodie se află în centrul pretenției formulate de către reclamant în temeiul articolului 8 al Convenției, care nu include doar cerințele procedurale inerente, dar este de asemenea, asociat cu scopul mai larg de a asigura respectarea corespunzătoare, printre altele, a vieții sale de familie (*Sylvester c. Autriche*, citată mai sus). Potrivit Curții, circumstanțele cauzei nu cer examinarea respectării articolului 6 § 1 al Convenției.

96. Prin urmare, avînd în vedere constatarea sa privind violarea articolului 8 al Convenției, Curtea constată că nu este necesar de a examina separat pretențiile reclamantului formulate în temeiul articolului 6 al Convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Koudelka c. République tchèque*, citată mai sus).

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

99. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înantelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

97. Reclamantul a pretins 5,200 EUR cu titlu de prejudiciu material ce i-a fost cauzat.

98. Guvernul a susținut că nu există o legătură cauzală dintre încălcarea pretinsă a drepturilor reclamantului și prejudiciul material cauzat, și, prin urmare, pretențiile reclamantului sunt nefondate.

99. Curtea consideră că nu există niciun temei pentru a acorda reclamantului o despăgubire cu acest titlu.

B. Prejudiciul moral

100. Reclamantul a pretins 25,000 EUR cu titlu de prejudiciu moral ce i-a fost cauzat.

101. Guvernul a invocat aceleași obiecții ca cele invocate cu titlu de prejudiciu material.

102. Curtea a reiterat că o decizie privind constatarea unei încălcări impune statului pârît o obligație juridică de a opri încălcarea și a remedia consecințele, astfel încât să restabilească cât mai mult posibil situația anterioară (*Metaxas*, nr. 8415/02, § 35, 27 mai 2004 și *Iatridis c. Grèce* (satisfacția echitabilă) [GC], nr. 31107/96, § 32, CEDH 2000-XI).

103. În circumstanțele acestei cauze, inclusiv având în vedere lipsa de diligență din partea autorităților naționale și faptul că reclamantul a fost lipsit de contact cu fiica sa pînă în prezent, Curtea consideră că i-a fost cauzat un prejudiciu moral considerabil, și o simplă constatare a încălcării nu este suficientă pentru a compensa prejudiciul cauzat.

104. În aceste circumstanțe, având în vedere toate materialele aflate în posesia sa și hotărînd în mod echitabil, în conformitate cu articolul 41 al Convenției, Curtea consideră că este necesar de a acorda reclamantului 10,000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

105. Reclamantul nu a formulat vreo pretenție cu titlu de costuri și cheltuieli în fața instanțelor de judecată naționale și în fața Curții.

D. Dobînda de întârziere

109. Curtea consideră că este corespunzător ca dobînda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 8 al Convenției;
3. *Hotărăște* că nu este necesar de a examina pretenția formulată în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției
4. *Hotărăște*
 - (a) că statul pîrît trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărîre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 10,000 (zece mii euro) cu titlu de prejudiciu moral, care să fie convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărîrii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o dobîndă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
5. *Respinge* restul pretenției reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 11 ianuarie 2011, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Fatoș Araci
Grefier adjunct

Nicolas Bratza
Președinte